

Wiarda Nachrichten

Mitteilungsblatt
des Familienverbandes Wiarda
Heft 24, September 2010

Wiarda Mededelingen

Mededelingenblad
van de Familievereniging Wiarda
Afllevering 24, September 2010

Table of contents

1. Bild/foto dr. Hermann Wiarda.....	Deckblatt/voorpagina
2. Van de Voorzitter	4
Vom Vorsitzenden.....	6
3. Dankbare Erinnerung an meinen Bruder Dr. Hermann Wiarda	8
Dankbare herinnering aan mijn broer Dr. Hermann Wiarda	9
4. Familientag in Münster am 9 Mai 2009.....	10
Familiedag op 9 mei 2009 in Munster	11
5. In memoriam Taco Wiarda	12
In Memoriam Taco Wiarda.....	15
6. Zu Besuch im Kanzleramt	16
Op bezoek in het Kanzleramt	17
7. Wie es zum ersten Familientreffen in Neuenhaus kam mit Protokoll	18
Hoe het tot de eerste familiedag kwam in Neuenhaus met protokol.....	20
8. Lotse Carsten Wiarda	22
Loods Carsten Wiarda	23
9. Das Friesische Pferd	24
Het Fries paard.....	26
10. Bild der Amerikanischen Familie Wiarda damals aus Tjerkwerd Friesland	28
Foto nazaten Jelle Wiarda uit Tjerkwerd	29
11. Ontmoeting in het verleden.....	30
Begegnung in der Vergangenheit.....	31
12. Die Buchhaltung der Kirchen in Hamburg.....	32
De boekhouding van de kerken in Hamburg	33
13. Leuchtkraft 10 Erzählungen mit einer Botschaft	34
Lichtkracht 10 Verhalen met een boodschap	35
14. Genealoog en bestuur	36
Genealoge und Vorstand.....	36
15. Familienereignisse/Familiegebeurtenissen.....	37

Van de Voorzitter

Tot mijn vreugde zag ik, dat onder mijn vorige 'Van de Voorzitter' staat vermeld, wanneer ik dat schreef: mei 2008. Het was natuurlijk de bedoeling, dat 'Wiarda Mededelingen' uit zou komen in het voorjaar 2009 en ruim voor de Familiedag in mei 2009. Door verschillende oorzaken gebeurde dat echter niet. Het kwam pas uit op 24 juli 2009. Daardoor waren verschillende aankondigingen in mijn bijdrage door de tijd ingehaald en dus 'mosterd na de maaltijd' tot mijn spijt.

In de Takoudstervergadering op 3 oktober 2009 in Hannover is dit uitvoerig besproken: Er waren vooral problemen met de student, die de lay-out verzorgt en maar niet opschoot. En met het vinden van een niet te dure drukker. Uiteindelijk vond Lubbert (6/78) die in Oosterend, in Friesland dus. Verder met de tijd, die zo snel gaat. En met een tekort aan kopij. Daarom hierbij een oproep aan u allen om vooral kopij in te sturen, die voor de familie de moeite waard kan zijn.

De redactie bestaat uit Siurt (1/08), Loes en Jan (6/37), Edzard (1/22), Lubbert (6/78).

Intussen heeft op 9 mei 2009 de Familiedag plaatsgevonden in Munster. Dat was een prachtige familiedag, die begunstigd werd door goed weer. Na de ontvangst en familievergadering was er een uitstekende warme lunch en aansluitend een stadswandeling onder leiding van een voortreffelijke Duitse en Nederlandse gids in 2 groepen. Het was gezellig druk in de stad en de winkels waren open. Aan het einde van de stadswandeling bleven de familieleden in groepjes hangen op een terrasje om wat te drinken onder levendige conversatie.

Munster is een fraaie oude universiteitsstad met omstreeks 275000 inwoners en een gezellige binnenstad en enkele bijzondere gebouwen, waaronder de Vredeszaal die we uitvoerig bekeken. Daar werd in 1648 de vrede van Westfalen gesloten die de 80-jarige oorlog afsloot en tevens de 30-jarige oorlog.

Aan de toren van de Lambertikerk in het centrum hangen nog steeds 3 kooien, waarin de leider van de Wederopers, Jan van Leiden, en zijn handlangers werden tentoongesteld na hun terechtstelling op het marktplein. Zij hadden in 1534 de bisschop verdreven en de stad getiranniseerd.

's Avonds was in het hotel Mercure een gezellig familiediner aan een 4-tal grote ronde tafels. Op zondag 10 mei kwamen we in het openluchtmuseum weer bij elkaar. Daar was het afscheid aan het einde van een erg geslaagd familieweekend.

In de familievergadering in Munster zijn 2 belangrijke besluiten genomen:

1. De voorgestelde aanpassing van artikel 2 van de Statuten werd goedgekeurd. Daardoor is het nu mogelijk buitengewone leden te benoemen die niet voldoen aan de criteria voor het (gewone) lidmaatschap.

Een nieuw exemplaar van de statuten vindt u los in deze Wiarda Mededelingen.

2. En dan: ik wil graag in de komende jaren het voorzitterschap neerleggen. Voorgesteld en aangenomen werd als toekomstige voorzitter Siurt von Wiarda (1/08).

De wisseling zal plaatsvinden in overleg met de Takoudsten.

En ten slotte hebben de Takoudsten in vergadering op 3 oktober in Hannover besloten, dat de volgende Familiedag zal plaats hebben op 12 mei 2012 in Goutum. Houdt u die datum dus vrij.

Paterswolde, juni 2010
Sybren Wiarda

Von dem Vorsitzenden

Am 9.Mai 2009 fand der Wiarda-Familientag in Münster statt. Es war wieder ein schöner Familientag, begünstigt durch herrliches Wetter. Nach dem Empfang und der Familienversammlung gab es ein vorzügliches Mittagessen und anschließend eine Stadtführung in zwei Gruppen mit Deutscher und Niederländischer Führung. Die Strassen waren angenehm lebhaft mit vielen attraktiven Geschäften. Am Ende der Stadtführung versammelten sich die Familien-Mitglieder in kleineren Gruppen auf der Terrasse, um etwas zu trinken und sich lebhaft zu unterhalten.

Münster ist eine schöne alte Universitätsstadt mit zirka 275.000 Einwohnern und einer lebhaften Innenstadt. Es gibt verschiedene interessante historische Gebäude, vor allem der berühmte „Friedensaal“, den wir ausführlich besichtigt haben. Dort wurde im Jahre 1648 der „Westfälische Frieden“ geschlossen, der den 30-jährigen Krieg in Europa und gleichzeitig den 80-jährigen Krieg zwischen den Vereinigten Niederlanden und Spanien. beendete.

Hoch am Turm der Lambertikirche hängen immer noch die drei Käfige, in die der Führer der Wiedertäufer, Jan van Leiden und seine Helfershelfer, nach Ihrer Hinrichtung am Marktplatz ausgestellt wurden. Sie hatten im Jahre 1543 den Bischof vertrieben und die Stadt tyrannisiert.

Abends fand im Hotel ein gemütliches Familien-Dinner an großen runden Tischen statt. Am Sonntag trafen wir uns noch einmal im Freilichtmuseum zur Verabschiedung bei Kaffee und Kuchen nach einem wunderschönem Wochenende.

Während der Familienversammlung in Münster sind 2 wichtige Entscheidungen getroffen worden:

1. Die vorgeschlagene Änderung des §2 unserer Satzung wurde genehmigt. Dadurch ist es jetzt möglich „außerordentliche Mitglieder“ in den Familienverband aufzunehmen, die nicht die Bedingungen der normalen Mitgliedschaft erfüllen.
Der Wortlaut der geänderten Satzung liegt diesem Heft bei.
2. Ich selbst möchte gern in den kommenden Jahren den Vorsitz über den Familienverband abgeben. Als zukünftiger Vorsitzender wurde Siurt von Wiarda (1/08) vorgeschlagen und von den anwesenden Mitglieder einstimmig angenommen. Der Zeitpunkt für den Wechsel des Vorsitzenden wird in Abstimmung mit den Sippenältesten festgelegt.

Zum Schluss: Die Sippenältesten haben bei ihrer Sitzung am 3.Oktober 2009 beschlossen, dass der nächste Familientag am 12.Mai 2012 in Goutum stattfinden soll. Bitte reserviert schon jetzt dieses Datum. Damit trifft sich die Familie wieder am Ort ihres Ursprungs: In Goutum.

Und noch etwas Wichtiges: Die Redaktion der WIARDA-Nachrichten besteht aus: Siurt (1/08), Loes und Jan (6/37), Edzard (1/22) und Lubbert (6/78). Ich möchte Euch alle erneut auffordern, Beiträge für unser Familienblatt zu fertigen und an Siurt (1/08) zu schicken.

Paterswolde, Juni 2010
Sybren Wiarda

Dankbare Erinnerung an meinen Bruder Dr. Hermann Wiarda

22.04.1927 – 03.03.2010

Am 3. März 2010 wurde Hermann Wiarda nach langer Krankheit im Alter von fast 83 Jahren heimgerufen

Gerne erinnere ich an meinen Bruder Hermann, der eine Reihe von Jahren mit viel Eifer und Hingabe die Wiarda-Nachrichten redigiert hat. Dafür ist ihm der Familienverband immer sehr dankbar gewesen.

Hermann durfte auf ein sehr reiches und erfülltes Leben zurückblicken. Am 22. April 1927 wurde er im ostfriesischen Holthusen, jetzt Ortsteil von Weener, geboren, wuchs aber im Emsland auf, als unser Vater in Plantlünne eine Pfarrstelle übernahm. Er war der zweite unter 6 Geschwistern.

Die letzten Kriegsjahre haben Hermann noch stark berührt. Unser älterer Bruder Georg fiel in Russland, Hermann wurde Luftwaffenhelfer. Später wurde er zur Marine eingezogen.. Nach dem Kriege studierte er in Kiel Landwirtschaft, fand aber nicht einen ihm zusagenden Arbeitsplatz. Darauf wandte er sich der Pädagogik zu, absolvierte viele Zusatzausbildungen, wurde Lehrer in Dortmund, später u. a. Studienrat in Nordhorn und Lingen. Zuletzt leitete er als Oberstudiendirektor das staatliche Studienseminar für berufsbildende Schulen in Leer.

Hermann nahm seinen Beruf immer sehr ernst, fand aber auch die Zeit, als Organist und Chorleiter tätig zu sein. Dazu hatte er sich die notwendigen Kenntnisse an der Kirchenmusikschule in Lübeck angeeignet. Als geschätzter und erfahrener Musikkritiker war er lange für emsländische Zeitungen tätig.

Nicht vergessen werden soll Hermanns große Leidenschaft: das Segeln. Seit seiner Jugendzeit zog ihn das Wasser an. Schon als Junge baute er sich ein Boot. Als Lehrer brachte er es fertig, zusammen mit ‚seinen‘ Berufsschülern in den Ferien in Rauma in Finnland zwei hochseetüchtige Segelyachten herzustellen. Am 3. September 1962 erreichte er mit den beiden Yachten Travemünde. Nach wenigen Jahren mit seiner ‚Rauma‘ ließ er nach seinen Angaben eine größere ‚Rauma II‘ mit Stahlrumpf bauen. Mit diesem Schiff war er oft unterwegs. Dabei verstand er es immer wieder, segelbegeisterte jüngere und ältere Freunde zu finden, die gern mit ihm unterwegs waren. Auch junge viele Familienmitglieder gehörten zu Hermanns ‚Seeleuten.‘ In dieser Segelleidenschaft stehen ihm etliche Kinder und Enkelkinder nicht nach.

Wir wünschen Hermanns Frau Anneliese, die ihm stets in guten und schweren Tagen treu zur Seite stand, und seiner Familie viel Trost.

Didido Wiarda

In dankbare herinnering: mijn broer Dr. Hermann Wiarda

22.04.1927 – 03.03.2010

Op 3 maart 2010 werd Hermann Wiarda na een lang ziekbed op de leeftijd van 83 jaar tot Onze Lieve Heer geroepen.

Mijn broer Hermann heeft een groot aantal jaren met veel toewijding de redactie gevoerd van de Wiarda-Mededelingen. Daar is de familievereniging hem steeds dankbaar voor geweest.

Hermann kon terugblikken op een zeer rijk vervuld leven. Op 22 april 1927 werd hij in het oostfriesse plaatsje Holthusen, nu een stadsdeel van Weener, geboren. Hij groeide echter in het Emsland op, waar onze vader in Plantlünne een predikantsplaats aanvaardde. Hij was de tweede van zes kinderen.

De laatste oorlogsjaren hebben Hermann zeer geraakt. Onze oudere broer Georg is in Rusland gesneuveld. Hermann ging bij de luchtmacht. Later werd hij opgeroepen bij de marine. Na de oorlog studeerde hij in Kiel landbouwkunde. Maar hij vond hierin geen geschikte betrekking. Daarna richtte hij zich op de pedagogiek, slaagde voor verscheidene vervolgopleidingen en werd leraar in Dortmund, later docent in Nordhorn en Lingen. Tenslotte had hij als rector de leiding over de instituten voor staatsberoepsopleidingen in Leer.

Hermann nam zijn beroep altijd heel serieus. Hij vond daarnaast ook nog tijd om als organist en als dirigent van een koor actief te zijn. Daartoe had hij de benodigde kennis op de kerkmuziekschool in Lübeck opgedaan. Als gewaardeerd muziekcriticus was hij lange tijd aan de Emslander nieuwsbladen verbonden

De grote passie van Hermann: het zeilen, zullen we niet vergeten. Sinds zijn jeugd werd hij aangetrokken tot het water. Als jongen bouwde hij al een boot. Als leraar lukt het hem, samen met "zijn" leerlingen van de vakopleiding in de vakantie in Rauma in Finland twee zeevaardige zeiljachten te bouwen. Op 3 september 1962 bereikte hij met de beide jachten Travemünde. Een paar jaar daarna liet hij op zijn aanwijzing de grotere "Rauma II" met een stalen romp bouwen. Met dit schip was hij vaak onderweg. Daarbij lukte het hem steeds weer enthousiaste jonge en oudere vrienden te vinden, die graag met hem meegingen. Ook veel jonge familieleden behoorden tot Hermanns "zeelui".

In deze passie voor het zeilen doen veel kinderen en kleinkinderen niet voor hem onder.

Wij wensen de vrouw van Hermann, Anneliese, die hem steeds in goede en slechte dagen trouw ter zijde stond, en zijn familie veel troost.

Diddo Wiarda

Familientag in Münster am 9.Mai 2009

Am 9. Mai 2009 wurde in Münster ein Familientag gehalten. In 2008 hatten Siurt und Sybren sich einige Hotels angesehen und mit dem VVV in Münster überlegt, was es für Möglichkeiten gäbe. Münster ist eine alte Universitätsstadt mit vielen alten Bauten, Kirchen und malerischen Gassen.

Das Treffen fand im Median Hotel statt, mitten im Stadtzentrum. Am Freitagabend kamen schon einige Familienmitglieder im Hotel an, um den Abend schon gemütlich gemeinsam zu beginnen.

Samstagmorgen um 11:00 Uhr begann die Familienversammlung mit Sybren als Vorsitzendem und Siurt und Ariëtte als Sekretäre. Es waren ca. 25 niederländische Wiardas und 40 deutsche Wiardas anwesend. Aus dem fernen Ausland nur Luise Voget (2/36) aus Brasilien mit ihrer Tochter Margret. Luise ist eine Tochter von Dr. Tilemann Dothias Siegfried Bucho Wiarda († 1983).

Die Versammlung verlief zügig nach der vorgegebenen Tagesordnung, wobei die Finanzen besprochen wurden, Remmo Wiarda die Genealogie durchnahm und aus verschiedenen Familienzweigen von den Sippenältesten berichtet wurde. Die Ausgabe der Wiarda Nachrichten wurde besprochen, und man beschloss, das Layout und den Druck in einer Hand zu belassen.

Auch wurden die Statutenänderungen durchgenommen und genehmigt. Sie werden mit den neuen Wiarda Nachrichten versandt. In 2011 wird der Vorsitz wieder zur deutschen Seite übergehen und wird Sybren ihn an Siurt übertragen. Während der Umfrage erinnerte Sjoerd (7/21) daran, dass der Verband 40 Jahre bestand und dass eine gute Kommunikation in der Familie sehr wichtig ist. Die nächste Familienversammlung ist wahrscheinlich 2013 (in 4 Jahren) in den Niederlanden (Goutum?).

Nach dem Mittagessen im Hotel gab es eine Stadtführung mit einer deutsch- und einer niederländisch- sprachigen Leitung. Während dieses Rundgangs wurde viel über die historischen Gebäude und den Frieden von Münster erzählt. Danach traf man sich zu einem gemütlichen Kaffeetrinken mit Kuchen in einem Restaurant in der Innenstadt.

Abends gab es ein Buffet im Median Hotel. Wie Sjoerd schon in der Versammlung sagte, ist die Kommunikation in der Familie sehr wichtig. Während und nach dem Abendessen an mehreren runden Tischen wurde miteinander bis in die späten Abendstunden gesprochen und wurden Erinnerungen durchgenommen.

Viele fuhren am Samstagabend wieder nach Hause, aber diejenigen, die im Hotel übernachteten, konnten am Sonntag in die Kirche gehen und danach zum Freilichtmuseum von Münster, ein Stück außerhalb der Stadt. Es war herrliches Wetter, und nach einem Rundgang wurde auf der Terrasse noch lange miteinander gesprochen, bis man nachmittags wieder nach Hause fuhr.

Der Familientag war wieder sehr gut gelungen, und die gegenseitigen Kontakte wurden durch die gemeinsamen Gespräche wieder neu gelegt.

Jan Johannes (6/37)
Lubbert Gurbe (6/78)

Familiedag in Munster op 9 mei 2009

Op 9 mei 2009 werd in Munster een familiedag georganiseerd. In 2008 hadden Siurt en Sybren enkele hotels bekeken en overleg gehad met het VVV in Munster, om te zien wat de mogelijkheden waren. Munster is een oude universiteitsstad met veel oude gebouwen, kerken en pittoreske straatjes.

De bijeenkomst werd gehouden in het Median Hotel, midden in het stadscentrum. Vrijdagavond kwamen al enkele familieleden in het hotel om die avond al gezellig met elkaar door te brengen.

Zaterdagochtend om 11.00 uur begon de familievergadering, voorgezeten door Sybren met als secretarissen Siurt en Ariëtte. Er waren ca. 25 Nederlandse Wiarda's en 40 Duitse Wiarda's aanwezig. Uit het verre buitenland alleen Louise Vogt (2/36) uit Brazilië met haar dochter Margret. Louise is de dochter van Dr. Tilemann Dothias Siegfried Bucho Wiarda, (†1983).

De vergadering had een vlot verloop volgens een vastgestelde agenda, waarin de financiën werden behandeld, Remmo Wiarda de genealogie doornam en de berichten uit de diverse familietakken werden genoemd door de takoudsten. De uitgave van de Wiarda Mededelingen werd besproken en besloten werd om de lay-out en het drukken in één hand te houden.

Ook werden de statutenwijzigingen doorgenomen en goedgekeurd. Deze worden meegezonden met de nieuwe Wiarda Mededelingen. In de loop van 2011 zal het voorzitterschap weer naar de Duitse zijde gaan en zal Sybren dit overdragen aan Siurt.

Tijdens de rondvraag memoreerde Sjoerd (7/21) dat de vereniging 40 jaar bestond en dat een goede onderlinge communicatie in de familie erg belangrijk is. De volgende familievergadering is waarschijnlijk in 2013 (over 4 jaar) in Nederland (Goutum?)

Na de lunch in het hotel was er een rondleiding door de stad met een Duitse en een Nederlands sprekende gids. Tijdens deze rondgang werd veel over de historische gebouwen en de Vrede van Munster besproken. Na afloop was er gezellig koffiedrinken met koek in een restaurant in de binnenstad.

's Avonds was er een diner in het Median Hotel. Zoals Sjoerd tijdens de vergadering al zei, is de communicatie in de familie erg belangrijk. Tijdens en na het diner aan verschillende ronde tafels werd tot in de late uurtjes met elkaar gesproken en werden er verhalen opgehaald.

Velen gingen zaterdagavond weer naar huis, maar degenen die in het hotel overnachtten konden 's zondags naar de kerk gaan en daarna naar het openluchtmuseum van Munster, even buiten de stad. Het was schitterend weer en na een rondgang werd er op het terras nog lang met elkaar gesproken, tot men in de middag weer naar huis ging.

De familiedag was weer zeer geslaagd en de wederzijdse contacten waren weer gelegd door de gezellige gesprekken met elkaar.

Jan Johannes (6/37)
Lubbert Gurbe (6/78)

In memoriam Taco Alexander Wiarda

Geboren Laren 27 juni 1968
Overleden 1 februari 2010

“Je kunt, je wilt het niet geloven!”

In ons vakantieverblijf in Zuid Duitsland mogen we twee keer per week gebruik maken van het internet. Net na de jaarwisseling, begin januari 2010 krijgen we een mailtje met daarin het verhaal wat hen Rob en Kitty Wiarda is overkomen. Zij en hun kinderen weten en moeten accepteren, dat hun zoon, broer en oom Taco Alexander Wiarda, plaatvervangend Takoudste van tak 7 zo ziek is, dat herstel niet meer mogelijk is. Het kan niet meer lang duren. Vier weken later krijgen we de rouwkaart en we besluiten meteen naar de rouwdienst te gaan. In de Meentkerk in Huizen wordt op 6 februari afscheid genomen van Taco Alexander die zelf de gehele rouwdienst in zijn laatste levensweken in Hospice Kajan had opgesteld. De uitvaartdienst was eenvoudig, stemmig en heel emotioneel. Opvallend de vele, zo bleek later, de vele geëmotioneerde aanwezige werkcollega's van Taco. De niets verhullende woorden van zus Esther Campagne-Wiarda, die Taco nog eens duidelijk typeerde. Na afloop van de rouwdienst in de koffiekamer werd besloten om Kitty en Rob te vragen of een “beeld van Taco” in de Wiarda Nachrichten te plaatsen een goed idee zou zijn. Kitty en Rob konden zich daar volledig in vinden en er werd een afspraak gemaakt.

Markant

Gastvrij en heel open werden wij op deze nog ietwat koude maar zonnige lentedag door Kitty en Rob ontvangen. Ze wonen op een prachtige locatie De zon heeft daar vele mogelijkheden en de tuin nodigt uit om bij mooi weer daar meteen naar te verhuizen. Ingenieur Rob Wiarda had zelf de juiste ideeën hoe zijn huis gebouwd en ingericht moest worden. Een unieke plek in alle opzichten. Kitty vertelt over Taco en doet dat op een zeer markante manier. Noemt de dingen bij de naam maar op een wel heel bijzondere wijze. “Taco kreeg dinsdags voor de kerst zijn vakdiploma en donderdag de doodstraf!” Het diploma was dat van Mechanisch Process Operator, dat hij 19 oktober 2009 succesvol had afgelegd. Het werk was verdeeld in ploegendiensten. Daar had hij graag verandering in willen brengen. Met de gevolgde studie voor analist sprak een baan in een ziekenhuis laboratorium hem helemaal niet aan, hij wilde naar regelmaat in zijn werk. Dat heeft niet zo mogen zijn.

“Taco, we zullen hem missen!!

Taco was een verstokte vrijgezel, had wel een rijbewijs, maar geen auto. Deed alles, ook zijn vakanties op de fiets en met het openbaar vervoer. Paste als dat gevraagd werd door zus Esther en haar echtgenoot Jeroen op de honden. Deed dat met overgave, was zeer gehecht aan die honden. Braziliaanse muziek en het spelen op keyboard waren zijn grote passie. Het werken als process operator vanaf 1993 tot eind 2009 bij dezelfde baas was zwaar, maar ziek, laat staan afwezig zijn, stond niet in zijn agenda. Verder en zeker vermeldenswaard was zijn passie voor hardlopen. Aan iedere loop in de omgeving werd meegedaan. Niet om winnaar te worden,

maar om te genieten van de vrijheid in bewegen. Toch heeft hij een aanzienlijk aantal trofeeën nagelaten. In februari 2010 werd de Eemnesser Polderloop gehouden. In de Gooi en Eemlander de maandag na de loop stond de volgende kop boven het wedstrijdverslag: “Taco Wiarda, we zullen hem missen!”

Concert in het Hospice

Nadat duidelijk was dat Taco geen levenstoekomst meer had, werd hij liefdevol opgenomen in het hospice Kajan. Kreeg daar veelvuldig bezoek van Jan Verkerk, voorganger PKN die door Taco gevraagd werd de uitvaartdienst te leiden. Ze hebben lange gesprekken gehad en het werd de ouders langzaam maar heel zeker duidelijk, dat Taco veel dieper bezig was met het geloof dan dat zij ooit voor mogelijk hadden gehouden. Dat liep al enige jaren. In het hospice bereide Taco zich voor op het definitieve afscheid, nam de regie in handen wat betreft de toekomstige uitvaartdienst. Muziek, gedicht, andere belangrijke zaken werden vastgelegd met familie en voorganger Jan Verkerk. Op een dag, de ouders waren bewust uitgenodigd zou de eigenaar van de muziekhandel Braziliaanse muziek ten gehore brengen. Wat bleek. Hij komt niet alleen, nee nog drie musici. Ze gaan spelen, ze geven een concert en Taco zingt de liedjes met zachte, vermoeide stem mee. Hij genoot intens. Dat was heel kort voor 1 februari 2010 toen Taco voorgoed afscheid nam van de gehele familie.

En nu.....

Na de uitvaart waren nog een groot aantal zaken te regelen. Het huis van Taco moest worden leeggehaald. Daarbij o.a. veel, liefst 500 stuks platen met Braziliaanse muziek. De eigenaar van de muzikwinkel en zoals eerder bleek muzikvriend van Taco, nam ze graag weer in ontvangst. Bij die kennismaking komt iets naar boven dat Taco onderscheidde van bijna iedereen. Taco hanteerde het omgekeerde afbetalingssysteem! Hij betaalde vooraf voor de elektronische muziekinstrumenten en informeerde later of er al wat was aangekomen. Kitty en Rob proberen weer regelmaat in hun leven te brengen. Daarbij zien ze graag dat de familie langs komt en ook verre verwanten zijn van harte welkom.

Sneek. LGW april 2010

In memoriam Taco Alexander Wiarda

Geboren in Laren am 27. Juni 1968
Gestorben am 1. Februar 2010

„Du kannst, du willst es nicht glauben!“

In unserem Urlaubsort in Süddeutschland dürfen wir zweimal pro Woche das Internet benutzen. Gleich nach dem Jahreswechsel, Anfang Januar 2010, bekamen wir eine e-Mail mit der Information, was Rob und Kitty Wiarda widerfahren ist. Sie und ihre Kinder wissen und müssen akzeptieren, dass ihr Sohn, Bruder und Onkel Taco Alexander Wiarda, stellvertretender Sippenältester von Sippe 7, so schwer krank ist, dass eine Genesung nicht mehr möglich ist. Es kann nicht mehr lange dauern. Vier Wochen später bekommen wir die Todesanzeige, und wir beschließen sofort, zum Begräbnis zu fahren. In der Meentkerke in Huizen wird am 6. Februar Abschied genommen von Taco Alexander, der selber die ganze Trauerfeier in seinen letzten Lebenswochen im Hospiz Kajan geregelt hatte. Die Trauerfeier war einfach, schlicht und sehr ergreifend. Auffallend die vielen, wie sich später herausstellte, die vielen bewegten anwesenden Arbeitskollegen von Taco. Die nichts verhüllenden Worte von Schwester Esther Campaigne-Wiarda, die Taco noch einmal deutlich charakterisierten.

„Taco, wir werden ihn vermissen!“

„Taco erhielt Dienstag vor Weihnachten sein Fachdiplom und Donnerstag die Todesurteil.“

Das Diplom war zum „Mechanisch Process Operator“, das er am 19.10.2009 erfolgreich abgeschlossen hatte.

Taco war ein eigenwilliger Junggeselle. Brasilianische Musik und Keyboard-Spielen waren seine große Leidenschaft. Er hatte eine Leidenschaft für's Schnelllaufen. An jedem Lauf in der Umgebung wurde teilgenommen. Er hat eine ansehnliche Zahl an Trophäen hinterlassen. Im Februar 2010 wurde der Eemnesser Polderlauf veranstaltet. In der Gooi und Eemlander stand am Montag nach dem Lauf folgende Überschrift über dem Wettkampfbericht: „Taco Wiarda, wir werden ihn vermissen!“

Konzert im Hospiz

Nachdem deutlich war, dass Taco keine Lebenszukunft mehr hatte, wurde er liebevoll im Hospiz Kajan aufgenommen. Im Hospiz bereitete Taco sich auf die Trauerfeier vor. An einem Tag sollte der Besitzer der Musikhandlung brasilianische Musik zu Gehör bringen. Er kommt nicht allein, sondern mit drei Musikern. Sie fangen an zu spielen und geben ein Konzert, und Taco singt die Lieder mit leiser, geschwächter Stimme mit. Dies genoss er sehr intensiv. Das war kurz vor dem 1. Februar 2010, als Taco für immer Abschied nahm von der ganzen Familie.

Sneek. LGW im April 2010

Zu Besuch im Kanzleramt

Am Montag, den 7. Dezember 2009 hatte unsere Bundeskanzlerin Frau Dr. Merkel bereits zum 4. Mal Familienangehörige der Bundeswehrsoldaten und Polizisten zu sich eingeladen, die über Weihnachten ihren Dienst im Ausland ausüben.

Da war die Aufregung groß, als unsere „Omi“ Minthia Dannenberg (Sippe2) erfuhr, dass ihre Enkelin Chiara (8) und Schwiegertochter Gabriele nach Berlin reisen würden, um an einem Gespräch mit Frau Dr. Merkel teilzunehmen. Kurz zuvor hatte sie Ihren ältesten Sohn in den Einsatz nach Afghanistan/ Mazar-e-Sharif verabschiedet, was ihr sehr schwer gefallen ist. Es war ein schöner, interessanter Tag, der in Berlin auf uns wartete. Zuerst eine Stadtrundfahrt und dann die Führung durch das Bundeskanzleramt. Selbst an die jüngsten Teilnehmer war gedacht und auch sie durften eine Rallye durch das Kanzleramt machen. Gegen 17.00 Uhr war es dann soweit: ganz oben im Kanzleramt wartete schon die Presse und Frau Dr. Merkel kam, zusammen mit dem Verteidigungsminister Dr. Karl-Theodor zu Guttenberg und Bundesinnenminister Thomas de Maiziére, um die Familien zu begrüßen. Rund 60 Kinder, Väter, Mütter, Ehefrauen und Lebenspartner waren der Einladung gefolgt. Nach einer kurzen Ansprache und Zeit für die Presse, Fotos zu machen, lud die Bundeskanzlerin uns bei Kaffee und Gebäck ein, ohne Presse über Anliegen, Sorgen und Nöte der Angehörigen zu sprechen. Über eine Stunde nahm sie sich dafür Zeit und beantwortete auch die Fragen ihrer Tischnachbarin Chiara geduldig, die wissen wollte, wie man Bundeskanzlerin wird und ob sie wirklich alles weiß. Wie wir später erfuhren fand sie es gut, dass so aufgeweckte Kinder dabei waren, die sich auch nicht scheuten, ihre Fragen zu stellen. Zumindest konnte sich Frau Dr. Merkel noch 14 Tage später bei ihrer Weihnachtsvideokonferenz in die Einsatzländer an ihre wissensdurstige Nachbarin erinnern. Hier hatte Chiaras Papa die Gelegenheit „seine“ Soldatenkameraden aus Mazar-e-Sharif zu vertreten und wurde von Frau Merkel zu seiner aufgeweckten Tochter beglückwünscht. Kurz vor Weihnachten überraschte uns das Kanzleramt mit diesem tollen Schnappschuss, der inzwischen in jedem Wohnzimmer unserer Familie, Großeltern, Tanten und Onkel einen Platz gefunden hat. Inzwischen ist auch mein Mann gesund und munter mit all seinen Kameraden wieder zu Hause, worüber wir besonders glücklich sind.

Gabriele Dannenberg

Op bezoek in de bondskanselarij

Op maandag 7 december 2009 had onze bondskanselier mevrouw Dr. Merkel voor de vierde keer familieleden van de militairen en de politie uitgenodigd, die tijdens Kerstmis hun dienst in het buitenland uitoefenden.

De opwinding was groot toen onze “Omi” Minthia Dannenberg (tak 2), vernam, dat haar kleindochter Chiara (8) en schoondochter Gabriele naar Berlijn zouden reizen, om deel te nemen aan een gesprek met mevrouw Dr. Merkel. Kort daarvoor had ze afscheid genomen van haar oudste zoon, die naar Afghanistan / Mazar-e.Sharif ging, hetgeen heel zwaar voor haar was.

Het was een mooie interessante dag, die ons in Berlijn te wachten stond. Eerst was er een rondrit door de stad en daarna de rondleiding door de bondskanselarij. Er was zelfs aan de jongste deelnemers gedacht en ook zij mochten een rally door de kanselarij maken. Tegen 17.00 uur was het dan zover: helemaal boven in de kanselarij wachtte de pers al en daar kwam mevrouw Dr. Merkel, samen met de minister van defensie Dr. Karl-Theodor zu Guttenberg en de minister van binnenlandse zaken Thomas de Maizière, om de families te begroeten.

Ongeveer 60 kinderen, vaders, moeders, echtgenotes en partners hadden gehoor gegeven aan de uitnodiging. Na een korte toespraak en tijd voor de pers om foto's te maken, nodigde de bondskanselier ons uit voor koffie met gebak, om zonder de pers met de aanwezigen over hun wensen, bezorgdheid en moeilijkheden te spreken. Meer dan een uur nam ze de tijd en beantwoordde geduldig ook de vragen van Chiara, die naast haar aan tafel zat. Zij wilde weten hoe je bondskanselier kunt worden en of ze werkelijk alles weet. Later vernamen wij, dat zij het positief vond dat er zoveel pientere kinderen bij waren, die niet schroomden hun vragen te stellen. Mevrouw Dr. Merkel kon zich tenminste 14 dagen later tijdens haar Kerst video- conferentie in de landen waar de troepen zijn ingezet, haar weetgierige buurvrouw herinneren. Chiara's papa had hier de gelegenheid zijn soldatenkameraden uit Mazar-e-Sharif te vertegenwoordigen en hij werd door mevrouw Merkel met zijn pientere dochter gelukgewenst. Kort voor Kerstmis werden we door de kanselarij verrast met dit geweldige kiekje, die intussen in iedere woonkamer van onze familie, grootouders, tantes en ooms een plaatsje heeft gevonden. Intussen is mijn man gezond en wel met al zijn kameraden weer thuis. Daar zijn we heel gelukkig mee.

Gabriele Dannenberg

Chiara Dannenberg (8), kleindochter van Minthia Dannenberg in gesprek met bondskanselier mevrouw Dr. Angela Merkel

Chiara Dannenberg (8), Enkelin von Minthia Dannenberg im Gespräch mit der Bundeskanzlerin Frau Dr. Angela Merkel

Wie es zum 1. Familientag in Neuenhaus kam

Einleitung von Siurt v. Wiarda (1/08): Siegfried Wiarda, der Vater von Remmo Wiarda (2/39) und seinen Geschwistern, schenkte meinem Vater, Edzard v. Wiarda, zum 80. Geburtstag ein handgeschriebenes Album mit Bildern über die Entstehung und die ersten Jahre des Familienverbandes. Mit diesem Artikel beginnt das Album:

Schon der um unsere Familie verdiente Hans v. Wiarda, Edzards Vater, ging mit dem Plan um, alle Wiardas in einem Familien Verband zusammen zu fassen. Davon zeugen Statutenentwürfe für einen solchen Verband und die Aufzählung von Aufgaben, die in diesem Verband gestellt werden müssen, in seiner Hinterlassenschaft. Und Professor Dr. Jan Wiarda – Groningen entsann sich gerne eines Besuches, den er 1925 als Gymnasiast in der Wohnung von Hans v. Wiarda machte. Er konnte sich noch gut erinnern, wie dieser von seinen Plänen für die Familie Wiarda sprach.

Hans v. Wiarda hat seine Pläne in Folge von Krankheit nicht mehr verwirklichen können. Aber sein Sohn Edzard stellte bereits seit 1935 neue Entwürfe für eine Verbandsatzung auf und bereitete Rundschreiben an alle bekannten Wiarda Adressen vor. Aber berufliche Pflichten und der 1939 beginnende Krieg unterbrachen die Vorbereitungen.

Als ich 1945 in die Nähe der deutsch-holländischen Grenze zog, suchte ich verschiedene holländische Wiardas auf. Dabei zeigte sich besonders H.S. Wiarda aus Nijland aufgeschlossen für ein Treffen der deutschen und holländischen Wiardas. Einige Jahre später machten sich Edzard und seine Frau Ruth auf, um die Wiarda Erinnerungstätten im niederländischen Friesland kennen zu lernen. Bei dieser Gelegenheit notierten sie alle Wiarda Adressen, die sie in Telefon Büchern finden konnten. Auf der Rückreise suchten sie mich in Hestrup auf. Dabei nahmen wir uns vor, nun ernstlich an die Gründung eines Verbandes heranzugehen.

Als ich nach Neuenhaus übersiedelte, erschien mir dies grenznahe Städtchen besonders geeignet für ein erstes Treffen. Edzard und ich trafen uns des öfteren und bereiteten den ersten Familientag vor, ohne allerdings mit einem so großen Zuspruch und solch einem Gelingen zu rechnen.

Zu dem vorangegangenen Artilel „Wie es zum ersten Familientreffen kam“ hier ein Auszug aus dem Protokoll von Siegfried Wiarda vom ersten Familientag am 22.+23.Mai 1965 in Neuenhaus – also vor 45 Jahren!

Leitung: Edzard v. Wiarda; Veranstalter: Siegfried Wiarda
Teilnehmer: 55 aus Deutschland, 28 aus Holland

Offizieller Teil des Familientages am 22.5.

- Begrüßung durch Edzard v.Wiarda
- Grußwort der Stadt Neuenhaus
- Erläuterungen zu den niederländischen Linien durch Jorritsma Wiarda
- Gründung des Familienverbandes
- Genehmigung der Statuten nach einer Diskussion
- Wahl der Sippenältesten:
- Ostfries. Linie: Edzard v.Wiarda, Siegfried Wiarda, Udo Wiarda
- Westfries. Linie: Hyltje.Sybrens.Wiarda, Jan Wiarda, Yme Wiarda
- Wahl des Vorstandes: Edzard v.Wiarda, H.S. Wiarda, Siurt v.Wiarda als Schriftwart

Besonders erwähnenswert ist die Ausstellung von Familienstücken im Hotel Sickermann an die sich noch heute die Teilnehmer erinnern:

- Die Ahnenreihe im Bild – Edzard v.Wiarda
- Viele Stiche der Wiarda State
- Sehr viele holländische und deutsche Bücher, in denen Wiarda's erwähnt sind, mit Zeichnungen von der Wiarda State mit dem Potestaten Siurt Wiarda, von einem Trinkhorn des Pyte Wiarda usw
- Sämtliche Bücher des Tileman Dothias Wiarda
- Fotokopien von Urkunden – Jan Wiarda
- Fotokopien und Fotografien von Gedenkstätten in West- und Ostfriesland
- Ein Stammbaum der westfriesischen Linie mit Wappen und Wiarda-State und den Nummern der Adressliste – Martin Wiarda
- Ein Stammbaum der Wiarda – bildlich bunt – Edzard v.Wiarda
- Ein Stammbaum des Karl –, der nach Australien auswanderte und dort den Namen Forster annahm. Unter den Nachkommen ein berühmter Pflanzenmaler – Edzard v.Wiarda
- Ein Stammbaum, der den Zusammenhang der west- und ostfriesischen Linien zeigen sollte, aufgestellt von Hans v.Wiarda, ausgestellt von Siegfried Wiarda
- Ein silbernder Geburtenlöffel mit Wiarda Namen und Wappen **von 1699** – Leihgabe des Fijksmuseums in Leeuwarden.
- 2 silbernde Geburtenlöffel – Jorritsma
- 2 silbernde Geburtenlöffel von 1734 – S.H.Wiarda
- Die Familiennachrichten von Christian Heinrich Wiarda, das deutsche Geschlechterbuch - bearbeitet von Hans v.Wiarda, Fotoalben, Hochzeitszeitungen, Zeitungsausschnitte und Ausarbeitungen einzelner Familienmitglieder
- Landkarte von Ostergoo und Westergoo – Edzard v.Wiarda
- Und viele andere sehenswerte Dinge.

Über das Treffen berichteten: Grafschafter Nachrichten, Ostfriesische Zeitung und Leeuwarder Courant

Siurt von Wiarda

Hoe het tot de eerste familiedag in Neuenhaus kwam

Inleiding door Siurt v. Wiarda (1/08): Siegfried Wiarda, de vader van Remmo Wiarda (2/39) en zijn broers en zusters, schonk mijn vader, Edzard v. Wiarda, op zijn 80e verjaardag een handgeschreven album met foto's over het ontstaan en de eerste jaren van de Familievereniging. Het album begint met dit artikel:

Hans v. Wiarda, de vader van Edzard, had het plan opgevat, alle Wiarda's in een familievereniging bij elkaar te brengen. Daar getuigen ontwerpen van statuten voor zo'n vereniging en de opstelling van taken, die uitgevoerd dienden te worden in zijn nalatenschap. En professor Dr. Jan Wiarda – Groningen herinnerde zich een bezoek, dat hij in 1925 als gymnasiast aan Hans v. Wiarda bracht. Hij kon zich nog goed herinneren, hoe deze over zijn plannen voor de Familie Wiarda sprak.

Hans v. Wiarda heeft zijn plannen ten gevolge van ziekte niet meer kunnen verwezenlijken. Maar zijn zoon Edzard stelde sinds 1935 een ontwerp op voor een vergadering en bereidde een rondschriften voor aan alle bekende Wiarda adressen. Doch beroepslichten en de in 1939 begonnen oorlog onderbraken die voorbereidingen.

Toen ik in 1945 in de buurt van de Duits-Nederlandse grens trok, zocht ik verscheidenen Hollandse Wiarda's op. Daarbij toonde zich in het bijzonder H.S. Wiarda uit Nijland geïnteresseerd in een bijeenkomst van Duitse en Hollandse Wiarda's. Enige jaren later maakten Edzard en zijn vrouw Ruth zich op om de plaatsen met herinneringen aan de Wiarda's in Friesland te leren kennen. Bij deze gelegenheid noteerden ze alle Wiarda adressen die ze in telefoonboeken konden vinden. Op de terugreis zochten ze mij in Hestrup op. Wij namen ons toen voor om ons serieus met de oprichting van een vereniging bezig te houden.

Toen ik naar Neuenhaus verhuisde, leek mij dit stadje in de nabijheid van de grens bijzonder geschikt om een eerste ontmoeting te organiseren. Edzard en ik ontmoetten elkaar vaker en bereidden de eerste Familiedag voor, zonder overigens op zo'n grote waardering en zo'n succes te hebben gerekend.

In vervolg op het artikel "Hoe het tot de eerste familiedag in Neuenhaus kwam" hier een uittreksel van de notulen van Siegfried Wiarda van de eerste familiedag op 22 en 23 mei 1965 in Neuenhaus – dus 45 jaar geleden!

Leiding: Edzard v. Wiarda; organisatie: Siegfried Wiarda
Deelnemers: 55 uit Duitsland, 28 uit Holland.

Het officiële gedeelte van de familiedag op 22 mei.

- Welkom door Edzard v. Wiarda
- Begroeting van de stad Neuenhaus

- Toelichting op de Nederlandse tak door Jorritsma Wiarda
- Oprichting van de Familievereniging
- Goedkeuring van de statuten na enige discussie
- Het kiezen van de takoudsten
- Oostfriese tak: Edzard v. Wiarda, Siegfried Wiarda, Udo Wiarda
- Westfriese tak: Hyltje Sybrens Wiarda, Jan Wiarda, Yme Wiarda
- Bestuursverkiezing: Edzard v. Wiarda, H.S. Wiarda, Siurt v. Wiarda als secretaris

Bijzonder vermeldenswaardig is de expositie van familiestukken in Hotel Sickermann, die de deelnemers zich vandaag nog weten te herinneren.

- Afbeelding van een reeks voorouders – Edzard v. Wiarda
- Veel afbeeldingen van de Wiarda State
- Zeer veel Hollandse en Duitse boeken, waarin Wiarda vermeld zijn, met afbeeldingen van de Wiarda State met de potestaat Siurt Wiarda, van een drinkhoorn van Pyte Wiarda enz.
- Alle boeken van Tileman Dothias Wiarda
- Fotokopieën van oorkonden – Jan Wiarda
- Fotokopieën en foto's van gedenkplaatsen in West- en Oostfriesland
- Een stamboom van de westfriese tak met wapen en Wiarda-State en de uitgave van de adreslijst – Martin Wiarda
- Een Wiarda stamboom – figuratief – Edzard v. Wiarda
- Een stamboom van Karl Wiarda, die naar Australië geëmigreerd is en daar de naam Forster heeft aangenomen. Een van zijn nakomelingen was een beroemde schilder van planten Edzard v. Wiarda
- Een stamboom die het verband laat zien tussen de West- en Oostfriese takken, opgesteld door Hans v. Wiarda, tentoongesteld door Siegfried Wiarda
- Een zilveren geboortelepel met de naam Wiarda en wapen uit 1699 – in bruikleen van het Rijksmuseum in Leeuwarden
- 2 zilveren geboortelepels – Jorritsma
- 2 zilveren geboortelepels uit 1734 – S.H. Wiarda
- De familieberichten door Christiaan Heinrich Wiarda, het Duitse geslachtenboek – bewerkt door Hans v. Wiarda. Fotoalbums, huwelijksberichten in kranten, krantenknipsels en werkstukken van afzonderlijke familieleden
- En veel anderen bezienswaardigheden.

Deze bijeenkomst werd vermeld in: de Graftschafter Nachrichten, de Ostfriese Zeitung en de Leeuwarder Courant.

Siurt v. Wiarda
Siurt von Wiarda

Lotse Carsten Wiarda steuert den Turbo-Segel-Frachter „E-Ship 1“ auf Probefahrt

Am 3.8.2010 lief der Frachter, 130 m lang, 22,5 m breit, in Kiel vom Stapel. Statt Segeltücher wird die Windkraft durch vier 25 Meter hohe rotierende Zylinder – sogenannte Flettnerrotoren - eingefangen. Hauptantrieb

bleiben konventionelle Motoren mit je 3500 KW Leistung. An den Zylindern strömt Seitenwind so geschickt vorbei, dass sich auf der Vorderseite der drehenden Zylinder ein Unterdruck aufbaut. Dadurch wird das ganze Schiff vorwärts gezogen. Auf langen Fahrten soll das „E-Ship 1“ über die Rotoren 30-50% Diesel einsparen.

Das Schiff wurde vom Windradbauer ENERCON gebaut und soll Windkraftanlagen nach Amerika transportieren.

Nach einem Hinweis von Minthia Dannenberg, 2/44

Loods Carsten Wiarda bestuurt het turbo-zeilvrachtschip de "E-Ship 1" op haar proefvaart.

Op 3 augustus 2010 liep het vrachtschip, 130 meter lang, 22,5 meter breed, in Kiel van stapel. In plaats van door zeilen werd de windenergie door vier 25 meter hoge ronddraaiende cilinders opgevangen. De motoren worden op de conventionele manier aangedreven door elk 3500 Kw vermogen.

Zijwind wordt door de cilinders zodanig opgevangen, dat er onderdruk aan de voorzijde van de draaiende cilinder wordt opgebouwd. Daardoor wordt het gehele schip voorwaarts getrokken. Op lange reizen zal het "E-Ship 1" met deze ronddraaiende cilinders 30 – 50% brandstof besparen.

Het schip is gebouwd door ENERCON, het bedrijf dat windmolens bouwt en zal onderdelen voor het opwekken van windenergie naar Amerika transporteren.

Na een tip van Minthia Dannenberg (2/44)

Das Friesische Pferd

Schon im Mittelalter gab es in Europa ein Pferd, das viel Ähnlichkeit mit unserem heutigen Friesischen Pferd hatte. Ritter mit ihrer Rüstung, die schon 250 kg wog, ritten auf Friesenhengsten ihre Kreuzzüge. Das Friesische Pferd mit seiner pechschwarzen Farbe, dem Schwanenhals, langer Mähne und Schweif und seinem besonderen Trab zeigt Kraft und Streitlust.

Über das Friesische Pferd wurde um 1340 geschrieben, dass es „ein schönes und gutes Pferd ist und besonders geeignet als Kriegross“.

Der ungarische König Ludwig II. zog am 15. Juni 1526 auf einem Friesischen Hengst in den Kampf gegen die Türken.

Friesland gehörte einst zum Bistum von westfälischen Münster in Deutschland, wo 1276 auf dem Markt Friesische Pferde gehandelt wurden. Grosse Gebiete von Friesland waren zu der Zeit katholisch, und die Klöster mit ihren Ländereien boten die Möglichkeit zum Züchten Friesischer Pferde.

Friesische Pferde wurden schon Anfang 1600 nach „Nieuw Amsterdam“, dem heutigen New York, verschifft und hatten zweifelsohne an der Entstehung der amerikanischen Morgan-Rasse beigetragen, die die gleichen Bewegungen zeigt und den gleichen Bau hat.

Während des 80-jährigen Krieges von 1568 – 1648 ritten die spanischen Heerführer auf andalusischen Hengsten. Diese Rasse entstand durch Kreuzungen mit dem Arabischen Pferd aus der Zeit der Mauren. Diese Andalusischen Hengste wurden als Kriegsbeute nach Friesland mitgenommen und zur Zucht eingesetzt. Die „arabischen“ Einflüsse sind noch stets am Friesenpferd sichtbar an dem kleinem Kopf, dem Hals und den Bewegungen.

Das Friesenpferd wurde nicht nur als Kampffross gebraucht, sondern auch zum Reiten der „Hohen Schule“, als Renntreiber, in der Landwirtschaft und als Kutschpferd.

Im 18. Jahrhundert war es beliebt, verschiedene Pferderassen zu kreuzen. Die Friesischen Staaten führten Massregeln ein, um die Friesische Rasse rein zu erhalten und zu beschützen. Aber leider trug diese Massnahme keine Früchte. 1854 wurde der Schutz des Friesischen Pferdes wieder aufgehoben.

1879 beschlossen einige Züchter des Friesenpferdes, ein Pferdestammbuch einzurichten. Dieses Stammbuch bestand aus 2 Verzeichnissen, eins für die Friesische Rasse und eins für die gekreuzte Rasse. Der erste eingetragene Hengst war „de Paauw“ von Schelte Hilarides aus Pingium (es besteht ein Verband zwischen Hilarides und Wiarda!!). Trotz dieser Massregeln nahm die Beliebtheit des Friesenpferdes ab, und 1913 ergriff Junker Mr. van Eysinga die Initiative, und die Errichtung der „Vereinigung des Friesischen Pferdes“ wurde beschlossen. Diese bestand bis 1951 und hatte eine grosse Bedeutung für den Erhalt des friesischen Pferdes.

Das Friesenpferd wurde inzwischen als Ackerpferd eingesetzt. Es wurde vermehrt auf Masse und Kraft gezüchtet. Diese Periode dauert jedoch nicht lange; Trecker nahmen ihren Einzug und übernahmen die Arbeit des Friesenpferdes. Dunkle Wolken brauten sich zusammen, und wieder war das Friesische Pferd vom Aussterben bedroht.

Dann wurde 1967 die Arbeitsgruppe „Erhaltung des Friesischen Pferdes“ gegründet. Diese Arbeitsgruppe organisierte einen „Kreuzzug“ zu Pferd durch Friesland, um so wieder jedermann für die Erhaltung dieser Rasse zu begeistern. Es wurde viel Geld eingesammelt, und seitdem erhält man jährlich einen Beitrag der Landesregierung von Friesland.

Ab dieser Periode bricht eine Glanzzeit an; Leute haben zunehmend mehr Freizeit und Geld, und das Friesenpferd wird ab jetzt als Reitpferd eingesetzt.

Auch auf Fahrturnieren ist das Friesische Pferd ein gern gesehener Gast. Dieser Zweig des Pferdesports hat zweifelsohne zu einer grösseren Popularität des Friesen beigetragen.

Und wer kennt nicht das Friesische Pferd vor der Kutsche während der Eislaufmeisterschaften in Heerenveen?

1989 liefen am Prinsjesdag zum ersten Mal acht Friesische Pferde vor der Goldenen Kutsche, und jedes Jahr bringen sie Königin Beatrix zum Rittersaal.

Im Herzen von Leeuwarden steht ein Standbild eines Friesischen Hengstes. Der Hengst „Dagho“ stand dafür Modell. Auf dem Sockel steht das Gedicht von Freark Dam:

Wie einst bejagt, sein Adel blieb bewahrt

Kraft blieb an Mut und Energie gepaart.

Du, Friese und Fremder, sieh dieses Wunder

Diesen stolzen Gang, diese Treue, diese ungezügelte Fahrt.

Ariëtte Wiarda
Information aus Internet und
„Het Friese Paard“ (Das Friesische Pferd) von Petra van den Heuvel.

Het Friese Paard

Al in de middeleeuwen kwam er in Europa een paard voor dat vele gelijkenissen vertoont met ons huidige Friese paard. Ridders met hun harnas, dat al 250 kilo woog, reden op Friese hengsten hun kruistochten. Het Friese paard met zijn gitzwarte kleur, zwanenhals, lange manen en staart en zijn specifieke draf toont kracht en strijd lust.

Over het Friese paard wordt rond 1340 geschreven dat het “een mooi en goed paard is en speciaal geschikt als oorlogspaar”.

De Hongaarse koning Lodewijk 2 trok op 15 juni 1526 ten strijde tegen de Turken op een Friese hengst.

Friesland behoorde ooit tot het Bisdom van Münster - Westfalen, Duitsland, alwaar in 1276 Friese paarden werden verhandeld op de markt. Grote delen van Friesland waren toen katholiek en de kloosters met hun grondgebied gaven de mogelijkheid tot het fokken van Friese paarden.

Friese paarden werden al begin 1600 verscheept naar “Nieuw Amsterdam”, nu New York, en hebben zeker bijgedragen tot het ontstaan van het Amerikaanse Morgan ras dat dezelfde bewegingen vertoont en dezelfde bouw heeft.

Tijdens de Tachtigjarige Oorlog van 1568 - 1648 reden de Spaanse legeraanvoerders op Andalusische hengsten. Dit ras is ontstaan door menging van het Arabische paard uit de tijd van de Moren. Deze Andalusische hengsten werden als oorlogsbuit meegevoerd naar Friesland en gebruikt voor het fokken. Deze “arabische invloeden” zijn nog steeds te herkennen in het Friese paard nl. het kleine hoofd, de hals en de bewegingen.

Het Friese paard werd niet alleen gebruikt als oorlogspaar maar ook voor het “hogeschool” rijden, als harddraver, in de landbouw en als koetspaar.

In de 18e eeuw is het populair om diverse paardenrassen te kruisen. De Staten van Friesland nemen maatregelen om het Friese ras zuiver te houden en te beschermen. Maar helaas, dit mag niet baten. In 1854 wordt de bescherming van het Friese paard opgeheven.

In 1879 besluit een aantal fokkers van het Friese paard tot oprichting van het Paarden Stamboek. Dit stamboek bestaat uit twee registers; één voor het Friese ras en één voor het gekruiste ras. De eerste hengst die wordt ingeschreven is “de Paauw” van Schelte Hilarides uit Pingjum (er bestaat een verbintenis tussen Hilarides en Wiarda!) Ondanks deze maatregelen neemt het Friese paard in populariteit af en in 1913 neemt Jonkheer Mr. van Eysinga het initiatief en wordt besloten tot de oprichting van “de Vereniging van het Friese Paard”. Deze heeft tot 1951 bestaan en is van groot belang geweest voor het behoud van het Friese paard.

Het Friese paard wordt inmiddels ingezet als landbouwpaar. Er wordt nu meer gefokt op massa en kracht. Deze periode duurt echter niet lang; tractoren doen hun intrede en nemen de plaats in van het Friese paard. Donkere wolken trekken zich samen en alweer wordt het Friese paard met uitsterven bedreigd.

Dan wordt in 1967 de werkgroep “Instandhouding van het Friese paard “ opgericht. Deze werkgroep organiseert een “kruistocht “ door Friesland te paard om zo iedereen weer enthousiast te maken voor het behoud van dit ras. Er wordt veel geld opgehaald en vanaf nu ontvangt men jaarlijks een bijdrage van het provinciaal bestuur van Friesland.

Vanaf deze periode breekt er een gloriëtijd aan; mensen beschikken meer en meer over vrije tijd en meer geld en het Friese paard wordt vanaf nu ingezet als rijpaard.

Ook is het Friese paard een graag geziene gast op menwedstrijden. Deze tak van de paardensport heeft zeker bijgedragen tot een grotere populariteit van het Friese ras.

En wie kent niet de het Friese paard voor de sjees tijdens de schaatskampioenschappen te Heerenveen?

In 1989 lopen voor de allereerste keer op Prinsjesdag acht Friese paarden voor de Gouden Koets en om het jaar brengen zij Koningin Beatrix naar de Ridderzaal.

In het hartje van Leeuwarden staat een standbeeld van een Friese hengst. De hengst Dagho stond hiervoor model. Op de sokkel staat het gedicht van Freark Dam;

Hoe ooit belaagd, zijn adel bleef bewaard

Kracht bleef aan moed en energie gepaard.

Gij, Fries en vreemdeling, aanschouw dit wonder

Die sterke gang, die trouw, die tomeloze vaart.

Ariette Wiarda
Informatie van het internet
„Het Friese Paard“ von Petra van den Heuvel.

Bild Amerikanische Familie Wiarda damals aus Tjerkwerd Friesland

Im April 2009 besuchte Nancy Sliker mit ihrem Ehemann Glenn die Niederlande. Weil ihre Großmutter zweimal mit einem Wiarda verheiratet war, suchte sie Kontakt zur Wiarda-Familie in den Niederlanden und kam so zu Ariëtte van Vliet-Wiarda (4-5/14). Es stellte sich heraus, dass die Familie von Jelle Wiarda aus Tjerkwerd abstammt, ihrem Urgroßvater, der am 10.2.1865 geboren wurde, 1891 in die Vereinigten Staaten auswanderte und dort noch sechs Söhne bekam (Wiarda-Buch XVIc).

Nach Nancys Besuch in den Niederlanden entstand ein regelmäßiger e-mail-Kontakt mit ihr.

Vor kurzem erhielten wir ein früheres Foto (ca. 1950) von einem Familientreffen. Dieses Foto ist hier zu sehen.

Jan Wiarda (6/37)

Top: George & Helen Peterson, Joe & Karen Staudinger, Ruth Wiarda (Beckman), Joe
 Middle: Tom & Sabina Barnhart, Mathilda Peterson, Ann & John Peterson (with baby)
 Bottom: Pat, Judy and Margaret Barnhart, Jane and Karen Carlough

Foto nazaten Jelle Wiarda uit Tjerkwerd

In april 2009 bezocht Nancy Sliker met haar man Glenn Nederland. Daar haar grootmoeder twee maal met een Wiarda was getrouwd, zocht ze contact met de Wiarda familie in Nederland en kwam zo bij Ariëtte van Vliet-Wiarda 4-5/14. De familie blijkt af te stammen van Jelle Wiarda uit Tjerkwerd, haar overgrootvader, geboren op 10/2 -1865 en in 1891 naar de Verenigde Staten is vertrokken en daar nog zes zoons kreeg. (Wiarda-boek XVIc)

Na het bezoek van Nancy aan Nederland ontstond er regelmatig e-mail contact met haar.

Onlangs ontvingen wij een vroegere foto (ca. 1950) van een familiebijeenkomst. Deze foto is hierin opgenomen.

Jan Wiarda (6/37)

& Mary Wiarda, Marty Wiarda, Peter Wiarda, Blanche & Martin Wiarda (John), Martin Peterson, Margaret & George Carlough

Ontmoeting in het verleden

Enkele tientallen jaren geleden was Lubbert Gurbe Wiarda (6/78) trainer en coach van een atletiekvereniging in Sneek. Zijn dochter Bea Wiarda (6/79) was toen Nederlands kampioen discuswerpen en kogelstoten en bezocht belangrijke wedstrijden in Nederland. Ze werd dan vergezeld door haar vader als mentale coach.

In die tijd was Jan Johannes Wiarda (6/37) uit Edam scheidsrechter voor de Nederlandse Atletiekunie op nationale wedstrijden. Hij kende uiteraard Bea Wiarda en had met haar op het wedstrijdterrein wel eens gesproken, maar omdat zij zeer geconcentreerd haar wedstrijd volgde, was dit nooit lang en intensief. Het familieverband was toen nooit nagegaan.

Tijdens een wedstrijd in Krommenie, waar Lubbert zijn dochter begeleidde, werd door de omroeper gevraagd of de heer Wiarda in het wedstrijdsecretariaat wilde komen, om een probleem op te lossen. Lubbert Wiarda hoorde dit verzoek en ging meteen naar het bureau. Daar aangekomen hoorde hij dat dit niet voor hem was, maar voor een andere Wiarda, die official was. Even later stapte Jan Wiarda binnen en de twee Wiarda's maakten kennis met elkaar. Later tijdens wedstrijden hebben ze soms met elkaar gesproken, maar beiden hadden het te druk met hun "werk".

Nu zijn Lubbert en Jan takoudste en plaatsvervangend takoudste van tak 6 en hebben een goede en prettige samenwerking en zien elkaar regelmatig.

Lubbert Wiarda / Jan Wiarda

Begegnung in der Vergangenheit

Vor einigen Jahrzehnten war Lubbert Gurbe Wiarda (6/78) Trainer und Coach eines Leichtathletikvereins in Sneek. Seine Tochter Bea Wiarda (6/79) war damals niederländische Meisterin im Diskuswerfen und Kugelstoßen und nahm an großen Wettkämpfen in den Niederlanden teil. Sie wurde dann von ihrem Vater als mentaler Coach begleitet.

Zu der Zeit war Jan Johannes Wiarda (6/37) aus Edam Schiedsrichter des niederländischen Leichtathletikverbandes bei nationalen Wettkämpfen. Er kannte Bea Wiarda zwar und hatte sie wohl manchmal während der Wettkämpfe gesprochen, aber weil sie sich sehr auf ihren Wettkampf konzentrierte, waren die Gespräche nie lang und intensiv. Das Verwandtschaftsverhältnis wurde nie weiter verfolgt.

Während eines Wettkampfs in Krommenie, wohin Lubbert seine Tochter begleitet hatte, wurde über Lautsprecher der Herr Wiarda aufgerufen, in das Wettkampfbüro zu kommen, um ein Problem zu lösen. Lubbert Wiarda hörte diesen Aufruf und ging sofort zum Büro. Da angekommen, wurde ihm gesagt, dass nicht er gemeint war sondern ein anderer Wiarda, der zu den Offiziellen gehörte. Kurz danach kam Jan Wiarda hinein, und die zwei Wiardas lernten sich kennen. Später bei Wettkämpfen sprachen sie manchmal miteinander, aber beide waren zu sehr beschäftigt mit ihrer „Arbeit“.

Jetzt sind Lubbert und Jan Sippenältester und stellvertretender Sippenältester von Sippe 6 und haben eine gute und angenehme Zusammenarbeit und sehen sich regelmäßig.

Lubbert Wiarda / Jan Wiarda

Die Buchhaltung der Kirchen in Hamburg

Im Michel entwickelte Buchhaltung war für alle Gemeinden der Landeskirche verbindlich.

Am 1. Januar 1933 übernahm unser Vater, Diakon Martin Wiarda, von seinem Vorgänger, Diakon Heinrich Panzer, die Kirchenbuchführerstelle und das Amt als „Erster Kirchenbeamter“ an der Hauptkirche St. Michaelis.

Ich kann mich noch sehr gut daran erinnern, dass im Kirchenbüro an der Wand zum Hauptpastorat ein gewaltiges Stehpult stand, auf dem ein großes Buch lag. Es war die einfache Spaltenbuchhaltung der Hauptkirche St. Michaelis zu Hamburg.

Unser Vater war über die Primitivität der vorgefundenen Buchhaltung entsetzt. Er war seit jeher bestrebt, in seinem Bereich immer alle Abläufe zu modernisieren. So wollte er auch hier sein neues Büro modern und zweckmäßig einrichten.

Aus diesem Grund ging er mit seinem Freund, Diakon Paul Weber, Kirchenbuchführer an der Hauptkirche St. Jacobi in Hamburg, zum Leiter der Kirchenhauptkasse der Landeskirche Hamburg, Herrn Amtsrat Steenhusen, um mit ihm über eine Modernisierung und einheitliche Buchhaltung für alle Kirchengemeinden zu sprechen.

Diakon Weber und mein Vater erhielten den Auftrag, je eine moderne Buchhaltung auszusuchen und mit dieser probeweise zu arbeiten.

So machten sich beide an die Arbeit. Bald hatte unser Vater eine viel versprechende Buchhaltung gefunden. Mit Hilfe der „HINZ-Organisation“ fand er die „HINZ-Karten-Buchhaltung“, eine Durchschreibebuchführung, die er für seine Zwecke als geeignet ansah. Hierbei handelte es sich jedoch um eine kaufmännische Buchhaltung. Diese hat unser Vater dann mit Hilfe der „HINZ-Organisation“ in eine kameralistische Buchhaltung (Behördenabrechnungssystem) umgewandelt.

Nach einer Erprobungsphase wurde die „HINZ-Buchhaltung“ mit Wirkung vom 1. April 1936 dann für alle Gemeinden freigegeben und zur Anwendung empfohlen. Erst im Jahr 1951 beschloss der Landeskirchenrat dann, diese Buchhaltung für alle Kirchengemeinden verbindlich einzuführen.

Mit Einführung der EDV-Buchhaltung wurde die „HINZ-Buchhaltung“ langsam abgelöst. Für kleine Nebenbuchhaltungen findet sie aber bis heute noch Anwendung.

De boekhouding van de kerken in Hamburg

De in de Michel ontwikkelde boekhouding was voor alle gemeenten van de Landskerk bindend.

Op 1 januari 1933 nam onze vader, diaken Martin Wiarda, de boekhouding van de kerk over van zijn voorganger, Diaken Heinrich Panzer alsmede de functie van “eerste kerkbeambte” aan de hoofdkerk St. Michaelis.

Ik kan mij nog goed herinneren, dat in het kantoor van de kerk tegen de wand een enorme lessenaar stond, waarop een groot boek lag. Hierin was op zeer eenvoudige wijze de boekhouding van de hoofdkerk St. Michaelis van Hamburg verwerkt..

Onze vader constateerde met ontzetting de simpelheid van deze boekhouding. Van oudsher was hij bezig waar hij kwam om alles te moderniseren. Dus wilde hij ook hier zijn nieuwe kantoor modern en doelmatig inrichten.

Daarom ging hij met zijn vriend, diaken Paul Weber, boekhouder bij de hoofdkerk St. Jacobi in Hamburg, naar het hoofd van de landskerk Hamburg, de referendaris, de heer Steenhusen, om met hem over de modernisering en uniformiteit van de boekhouding van alle kerkgemeenten te spreken.

Diaken Weber en mijn vader kregen ieder de opdracht de boekhouding te moderniseren en hiermee een proef te maken.

Zo gingen ze beiden aan de slag. Spoedig had mijn vader een veelbelovende manier van boekhouden gevonden. Met behulp van de “HINZ-organisatie” vond hij de “HINZ-kaarten-boekhouding”, een manier met doorschrijfpapier, die hij voor zijn doel geschikt vond. Het handelde hierbij echter om een handelsboekhouding. Het behulp van de “Hinz-organisatie” heeft mijn vader dit systeem geschikt gemaakt voor de kerkgemeenten.

Na een proefperiode werd de “HINZ-boekhouding” vanaf 1 april 1936 vrijgegeven en aanbevolen voor alle gemeenten. Pas in 1951 besloot de raad van de landskerk deze manier van boekhouden voor alle kerkgemeenten verplicht in te voeren.

Met het invoeren van de EDV-boekhouding verdween de “HINZ-boekhouding” langzamerhand. Maar voor kleine boekhoudingen ernaast wordt deze manier nog steeds gebruikt.

Lichtkracht 10 (Leuchtkraft 10) Erzählungen mit einer Botschaft

Geschrieben von Pauline Alice Wiarda

Leuchtkraft 10 ist eine fesselnde Geschichtensammlung. Das intensive Gefühl und der Humor, mit dem die Geschichten geschrieben sind, berühren jeden auf verschiedenen Ebenen. Die Symbolik, die in den Geschichten gebraucht wird, verbirgt immer eine tiefer liegende Botschaft. Mit Leichtigkeit und Vergnügen wird der Leser in Welten mitgenommen, in denen Lebensweisheit zwischen den Zeilen zu finden ist. Unbedingt zu empfehlen für jeden (insbesondere für „Familienmitglieder“), der wundervolle Erzählungen mit einer zusätzlichen Dimension liebt.

Pauline Alice Wiarda, Tochter von Rob und Kitty Wiarda, Sippe 7, die älteste Schwester von Taco Alexander Wiarda

Sie hat aus den Erfahrungen ihres eigenen Lebens eine Anzahl von Erzählungen geschrieben, die man sehr zügig aufnimmt. Pauline Alice Wiarda begleitet in ihrem täglichen Leben Menschen auf ihrem Lebensweg in ihrer Praxis für psychosoziale und spirituale Hilfestellung. Daneben erarbeitet und präsentiert sie ein neues Programm für RITV (Internetfernsehen). Mit einer lebendigen Fantasie und dem Talent, dies in Worte zu fassen, lässt sie ihre erworbenen Weisheiten und Lebensvision auf spielerische und mitreißende Weise nach außen kommen. In ihren Kinderjahren fing Pauline mit dem Schreiben von Gedichten an, und später kamen Erzählungen dazu. Schreiben ist ihre Leidenschaft und ein Outing der Welt, die in ihr lebt. Sie hat ihre eigene Website, die viel mehr über ihre Arbeit und Tätigkeiten erzählt. www.paulinewiarda.nl

*Ich könnte mir nichts Schöneres wünschen
Kein Schatz könnte meinen Reichtum erhöhen
Als wenn ich in der Tiefste der Menschen
Auch nur das Kleinste mit meinem Licht treffen könnte*

Das Buch „Lichtkracht 10“ ist u.a. zu bestellen bei www.freemusketeers.nl, www.bol.com. www.bruna.nl.

Pauline Alice Wiarda

Lichtkracht 10

Verhalen met een boodschap

Geschreven door Pauline Alice Wiarda

Lichtkracht 10 is een boeiende verhalenbundel. Het intense gevoel en de humor waarmee de verhalen zijn geschreven, raken je op verschillende niveaus. De symboliek die in de verhalen is gebruikt, verbergt altijd een dieperliggende boodschap. Met gemak en plezier wordt de lezer meegenomen naar werelden waar levenswijsheid tussen de regels te vinden is. Een absolute aanrader voor iedereen (zeker voor ‘familieleden’) die van prachtige verhalen met een extra dimensie houdt.

Pauline Alice Wiarda, dochter van Rob en Kitty Wiarda tak 7, de oudste zus van Taco Alexander Wiarda,

Zij heeft vanuit de ervaringen uit haar eigen leven een aantal verhalen geschreven, die je heel vlot tot je neemt. Pauline Alice Wiarda begeleidt in het dagelijks leven mensen op hun levenspad in haar praktijk voor psychosociale en spirituele hulpverlening. Daarnaast maakt en presenteert ze een nieuw programma voor RITV (internet televisie). Met een levendige fantasie en het talent om die te verwoorden, laat zij haar verworven wijsheden en levensvisie op een speelse en meeslepende manier naar buiten komen. In haar kinderjaren begon Pauline met het schrijven van gedichten, wat later is uitgebreid met verhalen. Schrijven is haar passie en een uiting van de wereld die in haar leeft. Ze heeft haar eigen website die veel meer vertelt over haar werk en andere bezigheden. www.paulinewiarda.nl

Ik zou mij niets mooiers kunnen wensen

Geen schat zou mijn rijkdom groter maken

Dan wanneer ik in het diepste der mensen

Ook maar het kleinste met mijn licht zou raken

Het boek “Lichtkracht 10” is o.a. te bestellen bij
www.freemusketeers.nl , www.bol.com , www.bruna.nl

Pauline Alice Wiarda